

## Klauzule za kombinovano osiguranje malih i srednjih preduzeća (MSP) i ustanova

### **Klauzula GOS MSP – Izliv vode iz instalacija**

- (1) Ova klauzula može se ugovoriti ugovorom o osiguranju (polisom) zaključenim u skladu sa Posebnim uslovima za kombinovano osiguranje malih i srednjih preduzeća (MSP) i ustanova (u daljem tekstu: Uslovi) uz uslov da je plaćena dodatna premija za osiguranje po ovoj klauzuli, u kom slučaju ova klauzula zajedno sa Uslovima čini sastavni deo ugovora o osiguranju (polise).
- (2) Ovom klauzulom ugovoreno je i podrazumeva se da je osiguranjem pokrivena šteta usled uništenja ili oštećenja predmeta osiguranja iz člana 2. Uslova, usled izlivanja vode iz instalacija.
- (3) Pod izlivanjem vode, u smislu ove klauzule, podrazumeva se:
  - 1) neočekivano izlivanje vode ili pare iz vodovodnih, odvodnih (kanalizacionih) i toplovodnih instalacija pripadajućih građevinskom objektu, kao i iz uređaja za grejanje toplom vodom, parno grejanje i iz drugih uređaja i aparata koji su priključeni na vodovodne i odvodne instalacije u objektu koje nastaje zbog oštećenja ili zagušenja (loma, oštećenja ili otkazivanja uređaja) tih instalacija, uređaja i aparata. Pod pripadajućim instalacijama podrazumevaju se instalacije u objektu do njihovog priključivanja na spoljnu mrežu (npr. šaht, hidrofor, podstanica za toplu vodu i sl.).
  - 2) neočekivani izliv vode ili pare iz instalacija koje pripadaju zajedničkim prostorijama zgrade u kojoj se nalazi građevinski objekat.
- (4) Osiguranjem nisu obuhvaćene štete:
  - 1) popravke/zamene ugrađenih instalacija i opreme, kao i iznalaženja mesta greške, usled kojih je došlo do neočekivanog izliva vode.
  - 2) zbog izlivanja vode iz otvorenih slavina unutar poslovnih prostorija osiguranika;
  - 3) zbog dotrajalosti, istrošenosti i korozije instalacija i uređaja;
  - 4) od gljivica nastalih zbog vlage;
  - 5) od gubitka vode i izgubljene dobiti;
  - 6) na zalihama koje nisu uskladištene na paletama, visine najmanje 10 cm, ili na propisno utvrđen način, kao ni na zalihama na otvorenom;
  - 7) zbog lošeg održavanja vodovodne i odvodne (kanalizacione) mreže, uređaja za grejanje toplom vodom, za parno grejanje i drugih uređaja, nedovoljne zaštite od smrzavanja, zapušnja kanalizacije i slično, odnosno štete koje su mogle biti očekivane zbog lošeg održavanja;

- 8) od izlivanja vode iz oluka i olučnih cevi, u prostorijama osiguranika;
  - 9) od izlivanja vode iz spoljnih instalacija (ulične i sl.);
  - 10) od izlivanja vode iz žljebova i cevi za odvod kišnice;
  - 11) od sleganja tla kao posledice izlivanja vode iz vodovodnih i kanalizacionih cevi;
  - 12) neispravne i dotrajale mašine za pranje veša, mašine za pranje sudova ili bojlera u prostorijama osiguranika;
  - 13) usled smrzavanja u instalacijama i uređajima koji su pod kontrolom osiguranika.
- (5) Osiguranje, se može zaključiti na sumu osiguranja u skladu sa članom 7. stavom (2) Uslova.
  - (6) Na sve ostalo što nije definisano ovom klauzulom primenjuju se odgovarajuće odredbe Uslova.
  - (7) Ova klauzula stupa na snagu danom donošenja i primenjuje se na sve ugovore o osiguranju (polise) zaključene počev od 1.5.2018. u kojima je ugovorena njena primena.

### **Klauzula GOS MSP – Oluja i grad**

- (1) Ova klauzula može se ugovoriti ugovorom o osiguranju (polisom) zaključenim u skladu sa Posebnim uslovima za kombinovano osiguranje malih i srednjih preduzeća (MSP) i ustanova (u daljem tekstu: Uslovi) uz uslov da je plaćena dodatna premija za osiguranje po ovoj klauzuli, u kom slučaju ova klauzula zajedno sa Uslovima čini sastavni deo ugovora o osiguranju (polise).
- (2) Ovom klauzulom ugovoreno je i podrazumeva se da je osiguranjem pokrivena šteta usled uništenja ili oštećenja predmeta osiguranja, iz člana 2 Uslova, usled oluje i grada.
- (3) Osiguranjem od grada obuhvaćene su štete koje grad prouzrokuje svojim udarom, kao i štete od prodiranja grada i kiše kroz otvore nastale od udara grada.
- (4) Olujom, u smislu ove klauzule, smatra se olujni vetar brzine 60 km/h ili više. Štete od olujnog vetra obuhvaćene su osiguranjem ako su mehanička oštećenja ili uništenja prouzrokovana neposrednim dejstvom oluje ili direktnim udarom oborenih ili olujom nošenih predmeta. U slučaju sumnje, osiguranik mora dokazati brzinu vetra izveštajem hidrometeorološke službe.
- (5) Osiguranjem od grada i oluje nisu obuhvaćene štete:
  - 1) od prodiranja kiše, grada, snega, ili drugih predmeta ili nanosa kroz otvoren prozor ili druge otvore koji postoje na zgradi, osim ako su otvori nastali od oluje;
  - 2) od bilo koje vrste prokišnjavanja;

- 3) na stvarima smeštenim izvan građevinskog objekta osiguranika ili na otvorenom (oprema i zalihe na otvorenom) - pod nadstrešnicama ili drugom otvorenim delovima građevinskog objekta;
  - 4) od propisima predviđene težine snega;
  - 5) na građevinskom objektu koji nije bio izgrađen prema propisima i uobičajenom načinu gradnje u tom mestu, ili koji je nedovoljno održavan ili je dotrajavao;
  - 6) na staklima i folijama plastenika i staklenika, kao ni štete na malteru i nedovoljno održavane ili dotrajale fasade.
- (6) Osiguranje se može zaključiti na sumu osiguranja, u skladu sa članom 7., stavom (2), tačkom 1. Uslova.
  - (7) Na sve ostalo što nije definisano ovom klauzulom primenjuju se odgovarajuće odredbe Uslova.
  - (8) Ova klauzula stupa na snagu danom donošenja i primenjuje se na sve ugovore o osiguranju (polise) zaključene počev od 1.5.2018. u kojima je ugovorena njena primena.

#### **Klauzula GOS MSP – Poplava, bujica i visoke vode**

- (1) Ova klauzula može se ugovoriti ugovorom o osiguranju (polisom) zaključenim u skladu sa Posebnim uslovima za kombinovano osiguranje malih i srednjih preduzeća (MSP) i ustanova (u daljem tekstu: Uslovi) uz uslov da je plaćena dodatna premija za osiguranje po ovoj klauzuli, u kom slučaju ova klauzula zajedno sa Uslovima čini sastavni deo ugovora o osiguranju (polise).
  - (2) Ovom klauzulom ugovoreno je i podrazumeva se da je osiguranjem pokrivena šteta usled uništenja ili oštećenja predmeta osiguranja, iz člana 2 Uslova, usled poplave, bujice i visoke vode.
  - (3) Poplavom, u smislu ove klauzule, smatra se stihijsko neočekivano plavljenje terena od stalnih voda (reka, jezera, mora i dr.) usled toga što se voda izlila iz korita ili provalila odbrambeni nasip ili branu, izlivanje vode usled izvanredno visoke plime i talasa na moru i jezerima neobične jačine, kao i od nadolaženja vode iz veštačkih jezera. Poplavom se smatra i neočekivano plavljenje terena usled naglog obrazovanja velike količine vodene mase koja nastaje kao posledica provale oblaka.
  - (4) Bujicom se smatra stihijsko neočekivano plavljenje terena vodenom masom koja se obrazuje na nizbrdnim terenima usled jakih atmosferskih padavina i sliva ulicama i putevima.
  - (5) Visokim vodama se smatra izuzetna pojava neuobičajenog porasta vodostaja i/ili podzemna voda kao posledica visoke vode. Obaveza osiguravača za štete od visoke vode i podzemne vode kao njene posledice počinje sa porastom visoke vode iznad unapred utvrđenih mesečnih kota vodostaja ili potoka izmerenih prema najbliže postavljenom pokazivaču vodostaja. Za svaki pojedini mesec normalan je najviši mesečni vodostaj za poslednjih 20 godina koji označava pokazivač vodostaja najbliži osiguranoj stvari, uz isključenje izuzetno visokih vodostaja.
- (6) Osiguranjem od poplave, bujice i visoke vode obuhvaćene su samo štete prouzrokovane na predmetima osiguranja za vreme trajanja poplave, bujice i visoke vode i neposredno posle povlačenja vode.
  - (7) Osiguranjem nisu obuhvaćene:
    - 1) štete sa unutrašnje strane na cevovodima, kanalima i tunelima i prouzrokovane mehaničkim delovanjem vode;
    - 2) štete od gljivica usled vlage;
    - 3) štete od sleganja tla kao posledice poplave ili bujice;
    - 4) štete od podzemnih voda
    - 5) štete od plavljenja vode izliveno iz kanalizacione mreže, osim ako je do izlivanja došlo usled poplave i bujice;
    - 6) štete na stvarima smeštenim izvan građevinskog objekta;
    - 7) štete na zalihama koje nisu uskladištene na paletama, visine najmanje 10 cm, ili na propisima utvrđen način kao ni na zalihama na otvorenom;
    - 8) na građevinskom objektu i stvarima u njemu, koji nije bio izgrađen prema propisima i uobičajenom načinu gradnje u tom mestu, ili koji je nedovoljno održavan ili je dotrajavao;
  - (8) Osiguranje se može zaključiti na sumu osiguranja u skladu sa članom 7. stavom (2) Uslova.
  - (9) Za osiguranje od opasnosti poplave, bujice i visoke vode primenjuje se pričekni rok - karenca u trajanju od 21 dan. Ova odredba se ne primenjuje kod polisa obnove, ukoliko je u prethodnom periodu bio ugovoren ova rizik, osim ukoliko se drugačije ne ugovori.
  - (10) Na sve ostalo što nije definisano ovom klauzulom primenjuju se odgovarajuće odredbe Uslova.
  - (11) Ova klauzula stupa na snagu danom donošenja i primenjuje se na sve ugovore o osiguranju (polise) zaključene počev od 1.5.2018. u kojima je ugovorena njena primena.

#### **Klauzula GOS MSP – Klizanje tla i odronjavanje**

- (1) Ova klauzula može se ugovoriti ugovorom o osiguranju (polisom) zaključenim u skladu sa Posebnim uslovima za kombinovano osiguranje malih i srednjih preduzeća (MSP) i ustanova (u daljem tekstu: Uslovi) uz uslov da je plaćena dodatna premija za osiguranje po ovoj klauzuli, u kom slučaju ova klauzula zajedno sa Uslovima čini sastavni deo ugovora o osiguranju (polise).
- (2) Ovom klauzulom ugovoreno je i podrazumeva se da je osiguranjem pokrivena šteta usled uništenja ili oštećenja predmeta osiguranja iz člana 2 Uslova, usled klizanja tla i odronjavanja.
- (3) Klizanjem tla, u smislu ove klauzule, smatraju se iznenadni pokreti zemljine površine na kosim terenima sa jasnim manifestacijama lomova na površini tla i srozavanja koji sa pojavom jakih deformacija i pukotinama na građevinskim objektima nastaju u kratkom periodu.
- (4) Odronjavanjem, u smislu ove klauzule, smatra se otkidanje i pad materijala kao geološke pojave ili u vezi sa klizanjem terena.

- (5) Smatra se da je nastupio osigurani slučaj ukoliko su deformacije, oštećenja ili uništenja predmeta osiguranja nastala zbog kretanja tla, pritiska ili udara zemljinog materijala.
- (6) Osiguranjem nisu obuhvaćene štete:
  - 1) nastale pre ili u momentu zaključenja osiguranja;
  - 2) ukoliko je klizanje tla ili odronjavanje prouzrokovano delatnošću MSP;
  - 3) koje su rezultat ili uključuju troškove saniranja tla;
  - 4) na stvarima (oprema i zalihe na otvorenom) smeštenim izvan građevinskog objekta;
  - 5) na građevinskom objektu i stvarima u njemu, koji nije bio izgrađen prema propisima i uobičajenom načinu gradnje u tom mestu, ili koji je nedovoljno održavan ili je dotrajavao;
- (7) Osiguranje se može zaključiti na sumu osiguranja u skladu sa članom 7. stavom (2) Uslova.
- (8) Na sve ostalo što nije definisano ovom klauzulom primenjuju se odgovarajuće odredbe Uslova.
- (9) Ova klauzula stupa na snagu danom donošenja i primenjuje se na sve ugovore o osiguranju (polise) zaključene počev od 1.5.2018. u kojima je ugovorena njena primena.

#### **Klauzula GOS MSP – Zemljotres**

- (1) Ova klauzula može se ugovoriti ugovorom o osiguranju (polisom) zaključenim u skladu sa Posebnim uslovima za kombinovano osiguranje malih i srednjih preduzeća (MSP) i ustanova (u daljem tekstu: Uslovi) uz uslov da je plaćena dodatna premija za osiguranje po ovoj klauzuli, u kom slučaju ova klauzula zajedno sa Uslovima čini sastavni deo ugovora o osiguranju (polise).
- (2) Ovom klauzulom ugovoreno je i podrazumeva se da je osiguranjem pokrivena šteta usled uništenja ili oštećenja predmeta osiguranja iz člana 2 Uslova usled zemljotresa.
- (3) Pod pojmom zemljotres u smislu ove klauzule se podrazumeva podrhtavanje na površini zemlje prouzrokovano pomeranjima u zemljinoj kori, koje je dostiglo najmanje stepen 6 na međunarodnoj skali za merenje makro-seizmičkih dejstava zemljotresa - Merkalijeva skala (MCS). Pojava zemljotres mora biti seizmografski registrovan - potvrđen od strane nadležnih nacionalnih institucija – zavoda.
- (4) U slučaju ostvarenja rizika zemljotresa, kao posledica jednog/ pojedinačnog štetnog događaja se podrazumevaju sve štete koje su nastale u toku trajanja osiguranja na teritoriji Republike Srbije gde se nalaze ugovorena mesta osiguranja, ponovljenim dejstvima ove osigurane opasnosti unutar uzastopnog perioda od 72 časa.
- (5) Osiguranjem nisu obuhvaćene štete:
  - 1) nastale pre ili u momentu zaključenja osiguranja;
  - 2) troškovi saniranja tla;
  - 3) na građevinskom objektu i stvarima u njemu, koji nije bio izgrađen prema propisima i uobičajenom načinu gradnje u tom mestu, ili koji je nedovoljno održavan ili je dotrajavao.

- (6) Osiguranje se može zaključiti na sumu osiguranja, u skladu sa članom 7., stavom (2), tačkom 1. Uslova.
- (7) Na sve ostalo što nije definisano ovom klauzulom primenjuju se odgovarajuće odredbe Uslova.
- (8) Ova klauzula stupa na snagu danom donošenja i primenjuje se na sve ugovore o osiguranju (polise) zaključene počev od 1.5.2018. u kojima je ugovorena njena primena.

#### **Klauzula GOS MSP – Topljenje prekomernog snega**

- (1) Ova klauzula može se ugovoriti ugovorom o osiguranju (polisom) zaključenim u skladu sa Posebnim uslovima za kombinovano osiguranje malih i srednjih preduzeća (MSP) i ustanova (u daljem tekstu: Uslovi) uz uslov da je plaćena dodatna premija za osiguranje po ovoj klauzuli, u kom slučaju ova klauzula zajedno sa Uslovima čini sastavni deo ugovora o osiguranju (polise).
- (2) Ovom klauzulom ugovoreno je i podrazumeva se da je osiguranjem pokrivena šteta usled uništenja ili oštećenja predmeta osiguranja prema članu 2 Uslova usled topljenja prekomernog snega.
- (3) U skladu sa ovom klauzulom, osiguranjem su pokrivena šteta na predmetima osiguranja koje nastanu usled dejstva vode koja je posledica topljenja prekomernog snega.
- (4) Pod prekomernim snegom podrazumeva se visina snežnog pokrivača iznad 40 cm u nastanjenom mestu u kome se nalazi mesto osiguranja izmerena/potvrđena bilo koji dan od strane nadležne hidrometeorološke institucije u periodu od tri meseca do nastanka štetnog događaja.
- (5) Od rizika topljenja prekomernog snega nisu pokrivena štete koje:
  - 1) nastanu na spoljašnjem delu građevinskog objekta (spoljašnjim zidovima, fasadama, olucima i drugim delovima građevinskog objekta koji su u direktnom kontaktu sa spoljašnjom atmosferom) niti na stvarima koje su se u momentu štete nalazile izvan osiguranog građevinskog objekta;
  - 2) nastanu prodiranjem vode usled topljenja snega kroz otvore (vrata ili prozore) osiguranog građevinskog objekta;
  - 3) nastanu na građevinskim objektima sa prethono oštećenim krovnim pokrivačem, oštećenim ravnim krovom i / ili prethono oštećenim hidroizolacionim materijalom;
  - 4) predstavljaju oštećenja krova usled pritiska snega ili leda;
  - 5) nastanu usled bilo kog oblika obrušavanja snega ili leda;
  - 6) štete na stvarima (oprema i zalihe na otvorenom) smeštenim izvan građevinskog objekta.
- (6) Osiguranje se zaključuje na sumu osiguranja „na prvi rizik“ u skladu sa članom 7., stavom (2), tačkom 2. Uslova.
- (7) Na sve ostalo što nije definisano ovom klauzulom primenjuju se odgovarajuće odredbe Uslova.
- (8) Ova klauzula stupa na snagu danom donošenja i primenjuje se na sve ugovore o osiguranju (polise)

zaključene počev od 1.5.2018. u kojima je ugovorena njena primena.

**Klauzula GOS MSP – Provalna krađa i razbojništvo**

- (1) Ova klauzula može se ugovoriti ugovorom o osiguranju (polisom) zaključenim u skladu sa Posebnim uslovima za kombinovano osiguranje malih i srednjih preduzeća (MSP) i ustanova (u daljem tekstu: Uslovi) uz uslov da je plaćena dodatna premija za osiguranje po ovoj klauzuli, u kom slučaju ova klauzula zajedno sa Uslovima čini sastavni deo ugovora o osiguranju (polise).
- (2) Ovom klauzulom ugovoreno je i podrazumeva se da je osiguranjem pokrivena šteta usled nestanka, uništenja ili oštećenja predmeta osiguranja prema članu 2 Uslova usled provalne krađe ili razbojništva.
- (3) Ako je posebno navedeno na polisi i plaćena dodatna premija, predmet osiguranja može biti i gotov novac u manipulaciji, registar kasama i zaključenim metalnim blagajnama.
- (4) Osiguranje u skladu sa ovom klauzulom važi ukoliko se predmeti osiguranja nalaze:
  - 1) unutar zaključanog građevinskog objekta – za rizik provalne krađe;
  - 2) unutar građevinskog objekta – za rizik razbojništva.
- (5) Pod provalnom krađom se podrazumeva ako izvršilac:
  - 1) provali u zaključane prostorije građevinskog objekta koji je predmet osiguranja u skladu sa Uslovima (razbije ili polomi vrata, prozor, zid, tavanicu ili pod);
  - 2) otvori zaključane prostorije građevinskog objekta koji je predmet osiguranja u skladu sa Uslovima lažnim ključem ili drugim sredstvom koje nije namenjeno redovnom otvaranju, čime je ostavljen trag kojim se pouzdano može utvrditi provala u smislu krivično-pravnog dokaza;
  - 3) provali u zaključane prostorije građevinskog objekta koji je predmet osiguranja u skladu sa Uslovima kroz otvor koji nije namenjen za ulaz, savlađujući prepreke koje ne omogućavaju ulaz bez napora;
  - 4) otključa prostoriju građevinskog objekta koji je predmet osiguranja u skladu sa Uslovima, gde su osigurane stvari ili spremište, sa originalnim ključem ili njegovim duplikatom, ako do takvog ključa dođe na način kako je određeno u tačkama od 1) do 3) ovog člana, ili obijanjem;
- (6) Ne smatra se provalnom krađom:
  - 1) ako izvršilac uđe u građevinski objekat koji je predmet osiguranja u skladu sa Uslovima kroz otvoren prozor čija je donja ivica udaljena od zemlje manje od 1,60 metara;
  - 2) ako je provalnu krađu izvršilo ili u njoj učestvovalo kao saizvršilac ili inicijator lice koje sa osiguranikom živi u zajedničkom domaćinstvu.
- (7) Pod razbojništvom se podrazumeva oduzimanje predmeta osiguranja upotrebom sile ili ugrožavanjem života ili zdravlja osiguranika ili člana njegovog domaćinstva.
- (8) U slučaju provalne krađe, razbojništva ili pokušaja tih radnji osiguranje pokriva i štetu na građevinskom objektu

koji je predmet osiguranja u skladu sa Uslovima (zidovima, vratima, prozorima, ključaonicama itd.) u visini troškova popravke, ali najviše do 1% vrednosti građevinskog objekta u skladu sa Uslovima.

- (9) Osiguranje se zaključuje na sumu osiguranja „na prvi rizik“ u skladu sa članom 7., stavom (2), tačkom 2. Uslova.
- (10) Na sve ostalo što nije definisano ovom klauzulom primenjuju se odgovarajuće odredbe Uslova.
- (11) Ova klauzula stupa na snagu danom donošenja i primenjuje se na sve ugovore o osiguranju (polise) zaključene počev od 1.5.2018. u kojima je ugovorena njena primena.

**Klauzula GOS MSP – Lom stakla**

- (1) Ova klauzula može se ugovoriti ugovorom o osiguranju (polisom) zaključenim u skladu sa Posebnim uslovima za kombinovano osiguranje malih i srednjih preduzeća (MSP) i ustanova (u daljem tekstu: Uslovi) uz uslov da je plaćena dodatna premija za osiguranje po ovoj klauzuli, u kom slučaju ova klauzula zajedno sa Uslovima čini sastavni deo ugovora o osiguranju (polise).
- (2) Ovom klauzulom ugovoreno je i podrazumeva se da je osiguranjem pokrivena šteta usled uništenja ili oštećenja predmeta osiguranja prema članu 2 Uslova usled opasnosti loma stakla u skladu sa stavom (6) ove klauzule.
- (3) Predmet osiguranja u smislu ove klauzule mogu biti:
  - 1) sve vrste stakla i ogledala, svetleći natpisi i reklame, natpisi, ukrasi i folije izrađeni na osiguranim staklima; ploče mermerne i od veštačkog kamena na stolovima, pultovima, regalima i sl,
  - 2) uz svetleće natpise i reklame osigurani su i nestakleni delovi i ramovi koji čine njihov sastavni deo; koji su smešteni unutar osiguranog građevinskog objekta ili su pričvršćeni za isti.
- (4) Predmet osiguranja u smislu ove klauzule ne mogu biti:
  - 1) predmeti od šupljeg stakla, stakla na svetiljkama i reflektorima, tela za osvetljavanje svih vrsta; lampe (cevi); rentgenske, kvarcne, radio-televizijske i druge; stakla koja se koriste kao oruđa ili pribor za rad; sočiva i staklene kugle; zalihe stakla i staklene robe svake vrste;
  - 2) naprsle i oštećene stvari;
  - 3) stakla u oštećenim okvirima.
- (5) Osiguranjem po ovoj klauzuli pruža se osiguravajuća zaštita od uništenja ili oštećenja predmeta osiguranja zbog ostvarenja bilo koje opasnosti (rizik) kojima su izloženi predmeti osiguranja, osim za štetu prouzrokovanu:
  - 1) prilikom premeštanja ili nameštanja osiguranih stvari u prostorijama koje nisu označene u ugovoru o zaključenom osiguranju,
  - 2) ogrebotinom, izjedanjem i sličnim oštećenjima na površini osiguranih stvari,
  - 3) klizanjem i sleganjem tla, osim ako je ugovorom o osiguranju (polisom) ugovorena Klauzula GOS MSP – Klizanje tla i odronjavanje.
- (6) Osiguravač je u obavezi takođe da nadoknadi:

- 1) troškove za eventualno privremeno najnužnije zastakljenje;
  - 2) troškove za skidanje i ponovno nameštanje predmeta koji smetaju pri postavljanju nove stvari (npr. zaštitna rešetka, zaštitna šipka, zaklon od sunca i slično).
- (7) Osiguranje se može zaključiti na sumu osiguranja u skladu sa članom 7. stavom (2) Uslova.
- (8) Na sve ostalo što nije definisano ovom klauzulom primenjuju se odgovarajuće odredbe Uslova.
- (9) Ova klauzula stupa na snagu danom donošenja i primenjuje se na sve ugovore o osiguranju (polise) zaključene počev od 1.5.2018. u kojima je ugovorena njena primena.

**Klauzula GOS MSP – Lom mašina, aparata i uređaja i ugrađene instalacije i opreme**

- (1) Ova klauzula može se ugovoriti ugovorom o osiguranju (polisom) zaključenim u skladu sa Posebnim uslovima za kombinovano osiguranje malih i srednjih preduzeća (MSP) i ustanova (u daljem tekstu: Uslovi) uz uslov da je plaćena dodatna premija za osiguranje po ovoj klauzuli, u kom slučaju ova klauzula zajedno sa Uslovima čini sastavni deo ugovora o osiguranju (polise).
- (2) Ovom klauzulom ugovoreno je i podrazumeva se da je osiguranjem pokrivena šteta usled uništenja ili oštećenja predmeta osiguranja prema članu 2 Uslova usled loma mašina.
- (3) Predmet osiguranja u skladu sa ovom klauzulom je oprema (mašine i uređaji) i to:
- 1) električni uređaji i njihovo punjenje, pod uslovom da je vrednost punjenja sadržana u vrednosti osigurane stvari;
  - 2) mašine i mašinski uređaji;
  - 3) aparati i instalacije zajedno sa postoljem, ležištem ili temeljom, ukoliko je njihova vrednost sadržana u vrednosti mašine;
  - 4) ugrađena instalacija i ugrađena oprema u građevinskom objektu.
- (4) Stvari koje su predmet osiguranja, osigurane su na mestu označenom u polisi za vreme: kad su montirane i spremne za rad, kad se nalaze u radu.
- (5) Predmet osiguranja u skladu sa ovom klauzulom ne mogu biti:
- 1) elektronski računari i slična oprema, koja se može osigurati u skladu sa Klauzulom GOS MSP Kombinovano osiguranje računara i opreme,
  - 2) delovi mašina i uređaja koji su u direktnom kontaktu sa predmetom rada i koji su uputstvom proizvođača predviđeni za periodičnu zamenu (elektrode, igle, itd.), kao i sve vrste alata koji služe za obradu materijala:
    - a. skidanje strugotine (noževi, glodala, burgije, brusno kamenje i sl.);
    - b. sečenje (noževi, sečiva, makaze i sl.);
    - c. deformaciju i livenje (matrice, kokile, kalupi i sl.);
    - d. krune alata za bušenje i dleta na bušotinama;
- (6) Osiguravajući pokriva u skladu sa ovom klauzulom može se ugovoriti za slučaj nastanka štete prouzrokovane oštećenjem ili uništenjem predmeta osiguranja usled nezgode u pogonu, pod kojom se podrazumevaju događaji koji nastaju nepredviđeno ili iznenada u vezi sa korišćenjem osigurane stvari i to usled:
- 1) greške u konstrukciji, materijalu i izradi,
  - 2) neposrednog delovanja električne energije: kratkog spoja, atmosferskog i drugog prenapona, električnog luka i slično,
  - 3) prskanja ili raspadanja usled dejstva centrifugalne ili centripetalne sile,
  - 4) mraza, osim zamrzavanja vode u sklopovima motora, pritiska leda ili snega, neposrednog kretanja leda,
  - 5) nadpritiska i potpritiska (implozije),
  - 6) otkaza (zatajivanja) uređaja za zaštitu ili regulaciju kao i elemenata za automatsko upravljanje kojima je mašina opremljena,
  - 7) nespretnosti, nehata ili zle namere zaposlenog ili nekog drugog lica,
  - 8) pada osigurane stvari, udara ili upadanja stranog tela u osiguranu stvar,
- (7) Osiguravač je u obavezi da isplati naknadu iz osiguranja za punjenje uljem predmeta osiguranja samo ako je gubitak ulja posledica oštećenja ili uništenja mašine usled opasnosti – rizika iz stava (8) ovog člana, i ako je vrednost ulja sadržana u vrednosti predmeta osiguranja.
- (8) Osiguranjem ugrađenih instalacija i ugrađene opreme od loma su obuhvaćeni i troškovi iznalaženja mesta greške.
- 3) stezni alat, ukoliko nije sastavni deo mašine ili ako se prema važećim propisima ne smatra osnovnim sredstvom;
  - 4) delovi mašina koje neposredno služe za lomljenje i sitnjenje: kugle mlinova, udarni maljevi, ploče mlinova, čeljusne ploče i sl.;
  - 5) delovi mašina koji su izloženi neposrednom termičkom uticaju (razaranju): obloge sudova, plamenici gorionika, rešetke, ložišta, elektrootporni grejači, elektrode industrijskih peći, sudovi za topljenje i prenošenje rastopljenog metala i sl.;
  - 6) delovi mašina izloženi ubrzanom trošenju i periodičnoj zameni: sita, reljefne i druge zamenjive obloge, valjci valjaoničkih uređaja, zamenjive obloge valjaka, obloge grebena – češljuga, savitljive cevi, remenje četke, ulošci, filter platna, sredstva za zaptivanje i termičku izolaciju, delovi spojnice, gumeni prstenovi, lamele, prenosivi kablovi i sl.;
  - 7) trake, lanci i užad;
  - 8) sigurnosni elementi jednokratnog dejstva, osim katodnih odvodnika;
  - 9) eksploatacioni (pogonski) materijali, gorivo, mazivo, rashladna sredstva, sredstva za čišćenje i sl.;
  - 10) katalizatori;
  - 11) Izmenjive lampe, sonde, elektrode, grejači, masažeri i slični delovi i uređaji koji su u direktnom kontaktu sa predmetom rada ili su neposredni izvor zračenja koje se primenjuje na predmetu rada;
  - 12) stvari za vreme dok se nalaze na izložbi i sajmu.

Troškovi zemljanih radova nisu obuhvaćeni osiguranjem, osim ukoliko se drugačije ne ugovori. Ukoliko se ugovori pokriće troškova zemljanih radova maksimalni limit ovog pokrića iznosi 10% sume osiguranja za rizik loma ugrađenih instalacija i ugrađene opreme.

- (9) Osiguravač nije u obavezi da isplati naknade iz osiguranja za štete koje su posledica:
- 1) požara, eksplozije, udara groma, provalne krađe, i drugih opasnosti koje se mogu osigurati u skladu sa Uslovima ili nekim drugom klauzulama osiguravača,
  - 2) nedostataka ili grešaka koje su postojale u trenutku zaključenja osiguranja, a ovi su nedostaci ili greške bile ili morale biti poznate osiguraniku,
  - 3) trajnih hemijskih, termičkih, mehaničkih, atmosferskih i drugih uticaja i uslova smeštaja i rada: oksidacije, starenja, korozije, zračenja, prekomernih vibracija i sl.,
  - 4) svih vidova trošenja, habanja, abrazije, erozije, kavitacije i sl.,
  - 5) prekomerne naslage rđe, kotlovskog kamenca, taloga, mulja i sl., čak i kad je usled toga nastalo uništenje ili oštećenje osigurane stvari,
  - 6) preopterećenosti mašina, mašinskih električnih uređaja, aparata i instalacija preko granica njihovih projektnih parametara,
  - 7) stavljanja u pogon pre konačne popravke,
  - 8) montiranja i probnog ispitivanja nove stvari,
  - 9) dinamičkog vitlanja rotacionih delova mašina: rotora, turbina, generatora i sl.,
  - 10) povrede tehničkih i drugih propisa i uputstava o tehničkoj eksploataciji osiguranih stvari, kao i uputstava o zaštitnim merama.
- (10) Osiguravač takođe nije u obavezi:
- 1) za posredne štete nastale u vezi sa osiguranim slučajem: gubitkom zarade, dangube, kazne i sl.,
  - 2) za štete koje po zakonskim propisima ili po ugovoru odgovara proizvođač, odnosno isporučilac stvari,
  - 3) za troškove demontaže i remontaže, koji su učinjeni u cilju redovnog pregleda ili održavanja osiguranih stvari (periodične popravke ili zamena istrošenih delova), čak i kad se tom prilikom utvrdi oštećenje osiguranom opasnošću.
- (11) Osiguranje se može zaključiti na sumu osiguranja, u skladu sa članom 7., stavom (2), tačkom 1. Uslova.
- (12) Na sve ostalo što nije definisano ovom klauzulom primenjuju se odgovarajuće odredbe Uslova.
- (13) Ova klauzula stupa na snagu danom donošenja i primenjuje se na sve ugovore o osiguranju (polise) zaključene počev od 1.5.2018. u kojima je ugovorena njena primena.

#### **Klauzula GOS MSP – Kombinovano osiguranje elektronskih računara**

- (1) Ova klauzula može se ugovoriti ugovorom o osiguranju (polisom) zaključenim u skladu sa Posebnim uslovima za kombinovano osiguranje malih i srednjih preduzeća (MSP) i ustanova (u daljem tekstu: Uslovi) uz uslov da je plaćena dodatna premija za osiguranje po ovoj klauzuli,

u kom slučaju ova klauzula zajedno sa Uslovima čini sastavni deo ugovora o osiguranju (polise).

- (2) Ova klauzula može se ugovoriti samostalno bez obaveze ugovaranja osnovnog rizika požara i nekih drugih opasnosti predviđene odredbom čl. 4. st. 1. Tačka 1) Uslova.
- (3) Predmet osiguranja u skladu sa ovom klauzulom su elektronski računari (PC i procesni) i njima pripadajući elektronski uređaji i oprema: monitori, tastature, miševi, štampači, skeneri, modemi, i slično.
- (4) Predmet osiguranja su samo oni računari i oprema koja je specificirana na polisi ili njenim priložima, sa nazivom, identifikacionom oznakom i pojedinačno iskazanom vrednošću.
- (5) Predmet osiguranja u skladu sa ovom klauzulom nisu:
- 1) programi i podaci na oštećenim nosačima podataka;
  - 2) delovi računara, uređa i opreme koji se brzo troše i predviđeni su za peridičnu zamenu: toneri, kertridži, iglice štampača, bušači kartica i traka, senzorske četkice, i sl;
  - 3) mediji za pogon i održavanje: gorivo, ulje, hemikalije, i sl;
  - 4) spoljni – pokretni nosači podataka: USB memorijski uređaji, kompakt diskovi, magnetne trake, i sl.
- (6) Osiguravajući pokriće u skladu sa ovom klauzulom može se ugovoriti za slučaj nastanka štete prouzrokovane oštećenjem ili uništenjem predmeta osiguranja usled:
- 1) požara, eksplozije, udara groma, udara letelice, udara sopstvenog motornog vozila, sopstvene pokretne radne mašine u građevinski objekat, manifestacija i demonstracija u skladu sa članom 4, stav (1), tačka 1 Uslova;
  - 2) grada, gde se pod grada podrazumevaju štete koje grad prouzrokuje svojim udarom, kao i štete od prodiranja grada i kiše kroz otvore nastale od udara grada.
  - 3) oluje, gde se pod olujom smatra olujni vetar brzine 60 km/h ili više. Štete od olujnog vetra obuhvaćene su osiguranjem ako su mehanička oštećenja ili uništenja osiguranih objekata prouzrokovana neposrednim dejstvom oluje ili direktnim udarom oborenih ili olujom nošenih predmeta. U slučaju sumnje, osiguranik mora dokazati brzinu vetra izveštajem hidrometeorološke službe.
  - 4) izliva vode iz instalacija – pod kojim se podrazumeva:
    - a) neočekivano izlivanje vode ili pare iz vodovodnih, odvodnih (kanalizacionih) i toplovodnih instalacija pripadajućih građevinskom objektu u kome se nalazi mesto osiguranja, kao i iz uređaja za grejanje toplom vodom, parno grejanje i iz drugih uređaja i aparata koji su priključeni na vodovodne i odvodne instalacije u objektu koje nastaje zbog oštećenja ili zagušenja (loma, oštećenja ili otkazivanja uređaja) tih instalacija, uređaja i aparata. Pod pripadajućim instalacijama podrazumevaju se instalacije u objektu do njihovog priključivanja na spoljnu mrežu (npr. šaht, hidrofor, podstanica za toplu vodu i sl.).

- b) neočekivani izliv vode ili pare iz instalacija koje pripadaju zajedničkim prostorijama zgrade u kojoj se nalazi građevinski objekat.
- Osiguravač nije u obavezi da isplati naknade iz osiguranja u sledećim slučajevima:
- a) popravke/zamene ugrađenih instalacija i opreme, kao i iznalaženja mesta greške, usled kojih je došlo do neočekivanog izliva vode;
  - b) zbog izlivanja vode iz otvorenih slavina unutar poslovnih prostorija osiguranika;
  - c) zbog dotrajlosti, istrošenosti i korozije instalacija i uređaja;
  - d) od gljivica nastalih zbog vlage;
  - e) od gubitka vode i izgubljene dobiti;
  - f) zbog lošeg održavanja vodovodne i odvodne (kanalizacione) mreže, uređaja za grejanje toplom vodom, za parno grejanje i drugih uređaja, nedovoljne zaštite od smrzavanja, zapušena kanalizacije i slično, odnosno štete koje su mogle biti očekivane zbog lošeg održavanja;
  - g) od izlivanja vode iz oluka i olučnih cevi, u prostorijama osiguranika;
  - h) od izlivanja vode iz spoljnih instalacija (ulične i sl.);
  - i) od izlivanja vode iz žljebova i cevi za odvod kišnice;
  - j) od sleganja tla kao posledice izlivanja vode iz vodovodnih i kanalizacionih cevi;
  - k) neispravne i dotrajale mašine za pranje veša, mašine za pranje sudova ili bojlera u prostorijama osiguranika;
  - l) usled smrzavanja u instalacijama i uređajima koji su pod kontrolom osiguranika.
- 5) provalne krađe i razbojništva, uz sledeće odredbe:
- a) Osiguranje u skladu sa ovom klauzulom važi ukoliko se predmeti osiguranja nalaze unutar zaključanog građevinskog objekta – za rizik provalne krađe ili unutar građevinskog objekta – za rizik razbojništva;
  - b) Pod provalnom krađom se podrazumeva ako izvršilac provali u zaključane prostorije građevinskog objekta (razbije ili polomi vrata, prozor, zid, tavanicu ili pod) ili otvori zaključane prostorije građevinskog objekta koji je predmet osiguranja u skladu sa Uslovima lažnim ključem ili drugim sredstvom koje nije namenjeno redovnom otvaranju, čime je ostavljen trag kojim se pouzdano može utvrditi provala u smislu krivično-pravnog dokaza ili provali u zaključane prostorije građevinskog objekta koji je predmet osiguranja u skladu sa Uslovima kroz otvor koji nije namenjen za ulaz, savlađujući prepreke koje ne omogućavaju ulaz bez napora;
  - c) Ne smatra se provalnom krađom ako izvršilac uđe u građevinski objekat koji je predmet osiguranja u skladu sa Uslovima kroz otvoren prozor čija je donja ivica udaljena od zemlje manje od 1,60 metara; ili ako je provalnu krađu izvršilo ili u njoj učestvovalo kao saizvršilac ili inicijator lice koje sa osiguranikom živi u zajedničkom domaćinstvu;
- d) Pod razbojništvom se podrazumeva oduzimanje predmeta osiguranja upotrebom sile ili ugrožavanjem života ili zdravlja osiguranika ili člana njegovog domaćinstva.
- 6) loma mašina – pod kojim se podrazumeva nezgode u pogonu, pod kojom se podrazumevaju događaji koji nastaju nepredviđeno ili iznenada u vezi sa korišćenjem osigurane stvari i to usled:
- a) greške u konstrukciji, materijalu i izradi,
  - b) neposrednog delovanja električne energije: kratkog spoja, atmosferskog i drugog prenapona, električnog luka i slično,
  - c) prskanja ili raspadanja usled dejstva centrifugalne ili centripetalne sile,
  - d) mraza, osim zamrzavanja vode u sklopovima motora, pritiska leda ili snega, neposrednog kretanja leda,
  - e) nadpritiska i potpritiska (implozije),
  - f) otkaza (zatajivanja) uređaja za zaštitu ili regulaciju kao i elemenata za automatsko upravljanje kojima je mašina opremljena,
  - g) nespretnosti, nehata ili zle namere zaposlenog ili nekog drugog lica,
  - h) pada osigurane stvari, udara ili upadanja stranog tela u osiguranu stvar.
- Osiguravač nije u obavezi da isplatu naknade iz osiguranja za štete koje su posledica:
- a) nedostataka ili grešaka koje su postojale u trenutku zaključenja osiguranja, a ovi su nedostaci ili greške bile ili morale biti poznate osiguraniku,
  - b) trajnih hemijskih, termičkih, mehaničkih, atmosferskih i drugih uticaja i uslova smeštaja i rada: oksidacije, starenja, korozije, zračenja, prekomernih vibracija i sl.,
  - c) svih vidova trošenja, habanja, abrazije, erozije, kavitacije i sl.,
  - d) prekomerne naslage rđe, kotlovskog kamenca, taloga, mulja i sl., čak i kad je usled toga nastalo uništenje ili oštećenje osigurane stvari,
  - e) preopterećenosti mašina, mašinskih električnih uređaja, aparata i instalacija preko granica njihovih projektnih parametara,
  - f) stavljanja u pogon pre konačne popravke,
  - g) montiranja i probnog ispitivanja nove stvari,
  - h) povrede tehničkih i drugih propisa i uputstava o tehničkoj eksploataciji osiguranih stvari, kao i uputstava o zaštitnim merama.
- Osiguravač takođe nije u obavezi:
- a) za posredne štete nastale u vezi sa osiguranim slučajem: gubitkom zarade, dangube, kazne i sl.,
  - b) za štete koje po zakonskim propisima ili po ugovoru odgovara proizvođač, odnosno isporučilac stvari, (garantni rok i sl.) i
  - c) za troškove demontaže i montaže, koji su učinjeni u cilju redovnog pregleda ili održavanja osiguranih stvari (periodične popravke ili zamena

- istrošenih delova), čak i kad se tom prilikom utvrdi oštećenje osiguranom opasnošću.
- 7) Poplave, bujice i visoke vode - pod kojim se podrazumeva:
1. Poplavom, u smislu ove klauzule, smatra se stihijsko neočekivano plavljenje terena od stalnih voda (reka, jezera, mora i dr.) usled toga što se voda izlila iz korita ili provalila odbrambeni nasip ili branu, izlivanje vode usled izvanredno visoke plime i talasa na moru i jezerima neobične jačine, kao i od nadolaženja vode iz veštačkih jezera. Poplavom se smatra i neočekivano plavljenje terena usled naglog obrazovanja velike količine vodene mase koja nastaje kao posledica provale oblaka.
  2. Bujicom se smatra stihijsko neočekivano plavljenje terena vodenom masom koja se obrazuje na nizbrdnim terenima usled jakih atmosferskih padavina i sliva ulicama i putevima.
  3. Visokim vodama se smatra izuzetna pojava neuobičajenog porasta vodostaja i/ili podzemna voda kao posledica visoke vode. Obaveza osiguravača za štete od visoke vode i podzemne vode kao njene posledice počinje sa porastom visoke vode iznad unapred utvrđenih mesečnih kota vodostaja ili potoka izmerenih prema najbliže postavljenom pokazivaču vodostaja. Za svaki pojedini mesec normalan je najviši mesečni vodostaj za poslednjih 20 godina koji označava pokazivač vodostaja najbliži osiguranoj stvari, uz isključenje izuzetno visokih vodostaja.
  4. Osiguranjem od poplave, bujice i visoke vode obuhvaćene su samo štete prouzrokovane na predmetima osiguranja za vreme trajanja poplave, bujice i visoke vode i neposredno posle povlačenja vode.
  5. Osiguranjem nisu obuhvaćene:
    - a) štete od gljivica usled vlage;
    - b) štete od sleganja tla kao posledice poplave ili bujice;
    - c) štete od podzemnih voda;
    - d) štete od plavljenja vode izliveno iz kanalizacione mreže, osim ako je do izlivanja došlo usled poplave i bujice;
    - e) štete na stvarima smeštenim izvan građevinskog objekta;
    - f) na građevinskom objektu i stvarima u njemu, koji nije bio izgrađen prema propisima i uobičajenom načinu gradnje u tom mestu, ili koji je nedovoljno održavan ili je dotrajavao.
  6. Za osiguranje od opasnosti poplave, bujice i visoke vode primenjuje se pričekni rok - karencija u trajanju od 21 dan. Ova odredba se ne primenjuje kod polisa obnove, ukoliko je u prethodnom periodu bio ugovoren ova rizik, osim ukoliko se drugačije ne ugovori.
- 8) Zemljotres – pod kojim se podrazumeva:
1. Pod pojmom zemljotres se podrazumeva podrhtavanje na površini zemlje prouzrokovano pomeranjima u zemljinoj kori, koje je dostiglo najmanje stepen 6 na međunarodnoj skali za merenje makro-seizmičkih dejstava zemljotresa - Merkalijeva skala (MCS). Pojava zemljotres mora biti seizmografski registrovan - potvrđen od strane nadležnih nacionalnih institucija – zavoda.
  2. U slučaju ostvarenja rizika zemljotresa, kao posledica jednog / pojedinačnog štetnog događaja se podrazumevaju sve štete koje su nastale u toku trajanja osiguranja na teritoriji Republike Srbije gde se nalaze ugovorena mesta osiguranja, ponovljenim dejstvima ove osigurane opasnosti unutar uzastopnog perioda od 72 časa.
  3. Osiguranjem nisu obuhvaćene štete:
    - a) nastale pre ili u momentu zaključenja osiguranja;
    - b) na stvarima smeštenim izvan osiguranog građevinskog objekta;
    - c) na građevinskom objektu i stvarima u njemu, koji nije bio izgrađen prema propisima i uobičajenom načinu gradnje u tom mestu, ili koji je nedovoljno održavan ili je dotrajavao.
- (7) Računari, koji su predmet osiguranja u skladu sa ovom klauzulom, osigurani su na mestu osiguranja oznacenom u polisi.
- (8) Naknada iz osiguranja obuhvata samo direktne materijalne štete na predmetima osiguranja.
- (9) Osiguranje se može zaključiti na sumu osiguranja, u skladu sa članom 7., stavom (2), tačkom 1. Uslova.
- (10) Na sve ostalo što nije definisano ovom klauzulom primenjuju se odgovarajuće odredbe Uslova.
- (11) Ova klauzula stupa na snagu danom donošenja i primenjuje se na sve ugovore o osiguranju (polise) zaključene počev od 1.5.2018. u kojima je ugovorena njena primena.
- Klauzula GOS MSP – Odgovornost iz delatnosti**
- (1) Ova klauzula može se ugovoriti ugovorom o osiguranju (polisom) zaključenim u skladu sa Posebnim uslovima za kombinovano osiguranje malih i srednjih preduzeća (MSP) i ustanova (u daljem tekstu: Uslovi) uz uslov da je plaćena dodatna premija za osiguranje po ovoj klauzuli, u kom slučaju ova klauzula zajedno sa Uslovima čini sastavni deo ugovora o osiguranju (polise).
  - (2) Ovom klauzulom ugovoreno je i podrazumeva se da je osiguranjem pokrivena građansko pravna odgovornost MSP/ Ustanove kao osiguranika u skladu sa ovom klauzulom.
  - (3) Predmet osiguranja po ovim Uslovima je građansko pravna odgovornost Osiguranika za štete nastale usled smrti, povrede tela ili zdravlja Trećih lica, odnosno uništenja ili oštećenja stvari Trećih lica, koje su nastale kao posledica iznenadnog, neočekivanog i od volje Osiguranika nezavisnog štetnog događaja. Ovim osiguranjem pokrivena je odgovornost za prouzrokovanu



- štetu isključivo ako je nastala iz registrovane delatnosti Osiguranika, ili iz svojstva kao izvora opasnosti koji su označeni u polisi osiguranja, odnosno u uslovima osiguranja.
- (4) Smatra se da je osigurani slučaj nastao onog momenta kada je štetni događaj koji za posledicu ima smrt, povredu tela ili narušenje zdravlja trećeg lica ili oštećenje stvari trećih lica, a na osnovu koga bi mogao nastati zahtev za naknadu iz osiguranja protiv osiguranika po osnovu građansko pravne odgovornosti, započeo sa dejstvom. Više štetnih događaja nastalih iz istog uzroka ili iz istovrsnih vremenski povezanih uzroka smatraju se jednim osiguranim slučajem – serijska šteta. Od šteta usled povrede zdravlja koje nastaju postepeno, u slučaju sumnje smatra se da je štetni događaj nastao onda kada je prvi put nalazom lekara utvrđena povreda zdravlja.
- (5) Osiguravač je u obavezi samo onda ako osigurani slučaj nastane za vreme važenja osiguranja.
- (6) Osiguravač je u obavezi za naknadom iz osiguranja samo za direktne materijalne štete nanete trećim licima ili njihovim stvarima. Posredne štete (gubitak zarade, izostanci sa posla, izgubljena dobit, i sl), kao i nematerijalne štete (naruženje, pretrpljeni strah, bol i sl.) nisu predmet naknade od strane osiguravača u skladu sa ovom klauzulom.
- (7) Iz osiguranja su isključeni i slučajevi:
- 1) prevare učinjene od strane ugovarača osiguranja ili osiguranika;
  - 2) kada osiguranik namerno pričinio štetu sem ukoliko je istu namerno prouzrokovao zaposleni osiguranika u kom slučaju osiguravač stupa u prava osiguranika prema radniku kao odgovornom licu;
  - 3) kada se osiguravajuća zaštita odnosi na zahteve za naknadu štete ukoliko na osnovu ugovora ili posebnog obećanja ova premašuje obim zakonske obaveze naknade;
  - 4) sopstvene štete ugovarača osiguranja ili osiguranika;
  - 5) štete koje proizilaze iz ugovora neispunjavanjem neke od ugovornih odredbi;
  - 6) kada je osiguranik znao ili mogao znati da postoje zakonski razlozi zbog kojih je obavezan da odbije izvršenje svoje delatnosti;
  - 7) štete koje su posledica elektromagnetnog zračenja, genetskih promena i trovanja salmonelom;
  - 8) naknada zbog oštećenja, uništenja ili gubljenja novca, čekova ili hartija od vrednosti ili njihovih posledica;
  - 9) povrede na radu, profesionalnih oboljenja i oboljenja u vezi sa radom;
  - 10) šteta koje se zasnivaju na garancijama ili obećanjima datim od strane osiguranika;
  - 11) rata, primene sile od strane država ili protiv država i njihovih organa, nasilja, političkih i terorističkih organizacija, nasilja prilikom javnih okupljanja, manifestacija i skupova kao i nasilja prilikom štrajkova i otpuštanja radnika;
  - 12) terorističkih akata;
  - 13) korišćenja radioaktivnih materija osim odgovornosti za radioizotope koji se koriste u mirnodopske svrhe u medicini;
  - 14) direktnih i/ili indirektnih genetičkih promena na naslednom materijalu ljudi, životinja ili biljaka;
  - 15) posredne ili direktne upotrebe azbesta ili drugih supstanci koje sadrže azbest, bez obzira na količinu;
  - 16) delovanjem elektromagnetnih polja (EMP) ili elektromagnetnih interferenci (EMI);
  - 17) direktnog ili indirektnog uticaja nuklearne energije;
  - 18) držanja ili upotrebe motornih vozila, letelica, vozila na vodi, prikolica i samohodnih radnih mašina koja podležu obaveznom osiguranju;
  - 19) štete usled gubitka elektronskih podataka;
  - 20) odštetnih zahteva za štetu na stvarima i osobama usled zagađivanja tla i vode;
  - 21) čisto finansijskih šteta – pod kojima se podrazumevaju štete koje nisu nastale ni povredom tela ili zdravlja nekog lica, ni oštećenjem odnosno uništenjem stvari trećih lica;
  - 22) štete na stvarima koje je Osiguranik ili osoba koja radi za njega uzeo na zajam ili u zakup;
  - 23) Kod delatnosti pumpnih stanica isključene su štete usled pogrešno natočenog goriva.
- (8) U slučaju nastanka osiguranog slucaja osiguranik je u obavezi:
- 1) da obavesti osiguravača o nastupanju osiguranog slučaja kao i o podnetom zahtevu za naknadu štete najkasnije u roku od tri dana od saznanja.
  - 2) da izvesti osiguravača i onda kada zahtev za naknadu štete protiv njega bude istaknut preko suda, kada bude stavljen u pritvor, kao i kada bude poveden postupak za obezbeđenje dokaza.
  - 3) ako je poveden izviđaj, podignuta optužnica ili je doneta odluka o krivičnom postupku, osiguranik je dužan da o tome odmah obavesti osiguravača, pa i onda ako je već prijavio nastanak štetnog događaja. Takođe je dužan da dostavi nalaz nadležnog organa u vezi sa nastalim štetnim događajem.
  - 4) osiguranik nije ovlašćen da se bez prethodne saglasnosti osiguravača izjašnjava o zahtevu za naknadu štete a naročito da ga prizna potpuno ili delimično, niti da se u zahtevu za naknadu štete poravna, niti da izvrši isplatu, osim ako se prema činjeničnom stanju nije moglo odbiti priznanje, poravnanje odnosno isplata, a da se time ne učini očigledna nepravda. Ako je osiguranik u zabludi smatrao da postoji njegova odgovornost ili da su ispravno utvrđene činjenice, to ga neće opravdati.
  - 5) ako se ne postigne sporazum o naknadi iz osiguranja u vansudskom postupku, pa oštećeni podnese tužbu protiv osiguranika u parničnom postupku ili se parnički postupak pokreće na osnovu odluke suda u krivičnom postupku o šteti, osiguranik je dužan da dostavi osiguravaču sudski poziv odnosno tužbu i sva pismena u vezi sa štetnim događajem i zahtevom za naknadu štete kao i da vođenje spora prepusti osiguravaču.
  - 6) ako se osiguranik protivi predlogu osiguravača da se zahtev za naknadu štete reši poravnanjem, osiguravač

- nije dužan da plati višak naknade, kamate i troškova koji su usled toga nastali.
- 7) u slučaju da se oštećenik sa zahtevom za naknadu štete neposredno obrati osiguravaču, osiguranik je dužan da osiguravaču pruži sve dokaze i podatke sa kojima raspolaže, a koji su neophodni za utvrđivanje odgovornosti za pričinjenu štetu i za ocenu osnovanosti zahteva, obima i visine štete.
- 8) ukoliko se osiguranik ne pridržava obaveze iz ovog stava snosiće štetne posledice koje usled toga nastanu, osim ako bi one nastale i da se pridržavao obaveza.
- (9) Nastankom osiguranog slučaja, osiguravač je dužan:
- 1) da preduzme zajedno sa osiguranikom odbranu od neosnovanih ili preteranih zahteva za naknadu štete, i to:
    - a. ispitivanje odgovornosti osiguranika za nastalu štetu;
    - b. vođenje spora u ime osiguranika ako oštećeni ostvaruje pravo na naknadu štete u parničnom postupku;
    - c. davanje svih izjava u ime osiguranika koje smatra celishodnim za zadovoljenje ili odbranu od neosnovanog ili preteranog zahteva za naknadu štete.
  - 2) da udovolji osnovanim zahtevima za naknadu iz osiguranja:
    - a. osiguravač je dužan da u roku od 14 dana isplati naknadu iz osiguranja trećem licu računajući od dana kada je utvrđena njegova obaveza i visina te obaveze.
  - 3) da nadoknadi troškove sudskog postupka:
    - a. osiguravač nadoknađuje sve troškove parničnog postupka ukoliko je sam vodio spor ili je dao saglasnost osiguraniku na vođenje spora pa i onda kada zahtev za naknadu štete nije bio osnovan;
    - b. ako je parnica vođena bez znanja i saglasnosti osiguravača osiguranjem su pokriveni troškovi spora samo u granicama sume osiguranja i to ako je spor osnovano vođen i ako su troškovi opravdani;
    - c. osiguravač snosi troškove branioca u krivičnom postupku pokrenutom protiv osiguranika zbog događaja koji bi mogao imati za posledicu postavljanje zahteva za naknadu iz osiguranja po osnovu odgovornosti pokrivena osiguranjem, i to samo izuzetno, ako je upoznat sa iskazom branioca i prihvatio da snosi troškove. Troškove krivičnog postupka, kao i troškove zastupanja oštećenog, osiguravač ne nadoknađuje;
    - d. kada izvrši svoju obavezu isplatom sume osiguranja i odgovarajućeg dela troškova osiguravač se oslobađa daljih davanja na ime naknade troškova po jednom osiguranom slučaju.
- (10) Ukoliko osiguranik ima učešće u kapitalu oštećenog lica, obim pokriva naknade štete se smanjuje procentualno učešću osiguranika ili ugovarača osiguranja u kapitalu oštećenog lica.
- (11) Isplatom naknade iz osiguranja na osiguravača prelaze sva prava osiguranika na regres prema drugim licima koja su doprinela nastupanju osiguranog slučaja a najviše do visine isplaćene naknade iz osiguranja.
- (12) Osiguranje se zaključuje na sumu osiguranja „na prvi rizik“ u skladu sa članom 7., stavom (2), tačkom 2. Uslova.
- (13) Na sve ostalo što nije definisano ovom klauzulom primenjuju se odgovarajuće odredbe Uslova.
- (14) Ova klauzula stupa na snagu danom donošenja i primenjuje se na sve ugovore o osiguranju (polise) zaključene počev od 1.5.2018. u kojima je ugovorena njena primena.
- Klauzula GOS MSP – Prekid rada usled požara, eksplozije, udara groma ili udara letelice**
- (1) Ova klauzula može se ugovoriti ugovorom o osiguranju (polisom) zaključenim u skladu sa Posebnim uslovima za kombinovano osiguranje malih i srednjih preduzeća (MSP) i ustanova (u daljem tekstu: Uslovi) uz uslov da je plaćena dodatna premija za osiguranje po ovoj klauzuli, u kom slučaju ova klauzula zajedno sa Uslovima čini sastavni deo ugovora o osiguranju (polise). Ova klauzula se ne može ugovariti za paket ustanove.
- (2) Ovom klauzulom ugovoreno je i podrazumeva se da su osiguranjem pokriveni fiksni troškovi iz stava (6) ove klauzule koje MSP – osiguranik ima tokom perioda nadoknade definisanog stavom (4) ove klauzule, a zbog prekida rada koji je nastao kao posledica osigurane opasnosti požara, eksplozije, udara groma ili udara letelice u skladu sa Uslovima.
- (3) Pod prekidom rada u smislu ove klauzule se podrazumeva potpuni ili delimični prekid osiguranog poslovanja MSP - osiguranika. Pod osiguranim poslovanjem MSP - osiguranika se podrazumeva vršenje registrovane delatnosti MSP - osiguranika.
- (4) Pod periodom nadoknade podrazumeva se vremenski period u danima koji:
- 1) počinje istekom 24 og časa sedmog kalendarskog dana nakon dana nastanka osiguranog slučaja požara, eksplozije, udara groma ili udara letelice i
  - 2) ističe dana kada su sanirane posledice požara, eksplozije, udara groma ili udara letelice na način da MSP od tog dana nastavlja svoje uobičajeno poslovanje, ili istekom maksimalnog perioda nadoknade iz stava (5) ove klauzule.
- (5) Maksimalni period nadoknade u skladu sa ovom klauzulom može biti 20 dana.
- (6) Pod fiksnim troškovima MSP se podrazumevaju troškovi koji nastaju nezavisno od toga da li osiguranik obavlja registrovanu delatnost ili ne, tj. troškovi koje MSP - osiguranik mora da snosi bez obzira na prekid rada tokom perioda nadoknade, i to:
- 1) troškovi zakupa objekta ili opreme, sa pripadajućim porezom. Pod troškovima zakupa podrazumevaju se i troškovi lizing rate (rate kredita) za opremu uzetu na

- lizing (kredit), koji se dokazuju overenim ugovorom i planom otplate lizinga (kredita).
- 2) troškovi utrošene električne energije, grejanja, vode, komunalnih usluga i fiksnog telefonskog priključka na mestu osiguranja, koji se dokazuju računima za navedene stavke.
  - 3) troškovi bruto zarada zaposlenih u MSP – osiguraniku, koji se dokazuju overenim izvodom iz poslovnih knjiga MSP osiguranika.
  - 4) svi drugi troškovi koji nisu navedeni u prethodne tri tačke ovog stava ne smatraju se fiksnim troškovima u skladu sa ovom klauzulom.
- (7) Suma osiguranja po danu nadoknade se ugovara u fiksnom novčanom iznosu tokom trajanja osiguranja - pojedinačno po danu perioda nadoknade.
  - (8) Ukupna suma osiguranja predstavlja proizvod pojedinačne suma po danu iz prethodnog stava i broja dana maksimalnog perioda nadoknade (20) i predstavlja osnovicu za obračun premije osiguranja. Ovako iskazana ukupna suma osiguranja ima karakter sume osiguranja „na prvi rizik” i umanjuje se za iznos svake pojedine nadoknade iz osiguranja iz stava (9) ove klauzule. Osiguranje prestaje iscrpljenjem navedene ukupne sume osiguranja. Ugovarač osiguranja, uz saglasnost osiguravača, može tokom trajanja osiguranja ponovo da ugovori ovu klauzulu sa novim iznosom ukupne sume osiguranja uplatom odgovarajuće premije obračunate od strane osiguravača.
  - (9) Naknada iz osiguranja se utvrđuje na sledeći način:
    - 1) Posmatraju se kalendarski meseci kojima je obuhvaćen period nadoknade.
    - 2) Utvrđuju se fiksni troškovi iz stava (6) za svaki navedeni kalendarski mesec i utvrđuje se njihov zbir.
    - 3) Prethodni zbir mesečnih troškova se подели sa brojem dana navedenih kalendarskih meseci – prosečni dnevni fiksni trošak.
    - 4) Utvrđuje se merodavni iznos dnevne nadoknade koji je jednak iznosu prosečnog dnevnog fiksnog troška iz prethodne tačke ukoliko je isti niži od sume osiguranja po danu nadoknade iz stava (7), u suprotnom, kao merodavni iznos dnevne nadoknade se uzima suma osiguranja po danu nadoknade iz stava (7).
    - 5) Naknada iz osiguranja se određuje u visini proizvoda broja dana obuhvaćenih periodom nadoknade iz stava (4) i merodavnog iznosa dnevne nadoknade iz tačke 4) ovog stava.
  - (10) Osiguravač nema obavezu nadoknade ni za jedan događaj koji nije osigurani slučaj požara, eksplozije ili udara groma u skladu sa Uslovima, kao ni bilo koji drugu štetu ili trošak koji prevazilaze okvire nadoknade iz stava (9) ove klauzule.
  - (11) Na sve ostalo što nije definisano ovom klauzulom primenjuju se odgovarajuće odredbe Uslova.
  - (12) Ova klauzula stupa na snagu danom donošenja i primenjuje se na sve ugovore o osiguranju (polise) zaključene počev od 1.5.2018. u kojima je ugovorena njena primena.
- Klauzula GOS MSP – Odgovornost poslodavca prema zaposlenima**
- (1) Ova klauzula može se ugovoriti ugovorom o osiguranju (polisom) zaključenim u skladu sa Posebnim uslovima za kombinovano osiguranje malih i srednjih preduzeća (MSP) i ustanova (u daljem tekstu: Uslovi) uz uslov da je plaćena dodatna premija za osiguranje po ovoj klauzuli, u kom slučaju ova klauzula zajedno sa Uslovima čini sastavni deo ugovora o osiguranju (polise). Ova klauzula se ne može ugovoriti za paket ustanove.
  - (2) Ovom klauzulom ugovoreno je i podrazumeva se da je osiguranjem pokrivena odgovornost MSP kao osiguranika prema zaposlenima u MSP, u skladu sa ovom klauzulom.
  - (3) Predmet osiguranja prema ovim Uslovima je građansko pravna odgovornost - osiguranika u svojstvu poslodavca za štetu usled smrti, povrede tela ili zdravlja odnosno oštećenja ili uništenja ličnih stvari zaposlenih, prouzrokovanih iznenadnim i neočekivanim štetnim događajem koji je nastao vršenjem reistrovane delatnosti osiguranika, ukoliko se ta delatnost obavlja u skladu sa zakonom i drugim propisima koji regulišu delatnost osiguranika ili iz posedovanja stvari od strane osiguranika.
  - (4) Pod pojmom zaposleni u smislu ove klauzule se podrazumeva domaće ili strano fizičko lice koje je u radnom odnosu kod poslodavca – što se dokazuje ugovorom o radu, kao i lice koje po bilo kom osnovu obavlja rad ili se osposobljava za rad kod poslodavca – što se dokazuje odgovarajućim ugovorom o angažovanju tog lica. Pod pojmom zaposleni ne smatraju se vlasnik ili suvlasnik MSP (bez obzira na procenat vlasništva), kao ni članovi njihovih porodica, niti lica koja sa njima žive u zajedničkom domaćinstvu.
  - (5) Smatra se da je osigurani slučaj nastao onog momenta kada je štetni događaj koji za posledicu ima smrt, povredu tela ili narušenje zdravlja zaposlenog ili oštećenje stvari zaposlenog, a na osnovu koga bi mogao nastati zahtev za naknadu iz osiguranja protiv osiguranika po osnovu građansko pravne odgovornosti, započeo sa dejstvom. Više štetnih događaja nastalih iz istog uzroka ili iz istovrsnih vremenski povezanih uzroka smatraju se jednim osiguranim slučajem – serijska šteta. Od šteta usled povrede zdravlja koje nastaju postepeno, u slučaju sumnje smatra se da je štetni događaj nastao onda kada je prvi put nalazom lekara utvrđena povreda zdravlja.
  - (6) Osiguravač je u obavezi samo onda ako osigurani slučaj nastane za vreme važenja osiguranja.
  - (7) Osiguravač je u obavezi za naknadom iz osiguranja samo za direktne materijalne štete nanete zaposlenim ili njihovim stvarima. Posredne štete (gubitak zarade, izostanci sa posla, izgubljena dobit, i sl), kao i nematerijalne štete (naruženje, pretpljeni strah, bol i sl.) nisu predmet nadoknade od strane osiguravača u skladu sa ovom klauzulom.
  - (8) Iz osiguranja su isključeni i slučajevi:
    - 1) prevare učinjene od strane ugovarača osiguranja ili osiguranika;
    - 2) kada osiguranik namerno pričinu štetu;

- 3) štete usled zlostavljanja zaposlenog od strane poslodavca – mobinga;
  - 4) štete za vreme obustave rada ili štrajkova;
  - 5) štete na proizvodima koje osiguranik prodaje, kao i štete koje su prouzrokovane manjkavošću nekog proizvoda ili manjkavošću izvršenog rada nakon primopredaje (odgovornost za proizvode);
  - 6) na stvarima zaposlenih koje ne spadaju u lične stvari zaposlenog koje su neophodne ili uobičajene za obavljanje njegovog rada kod poslodavca;
  - 7) štete na prevoznim sredstvima u vlasnistvu zaposlenog;
  - 8) nastale usled trajnog dejstva temperature, gasova, pare i isparenja, vlage ili padavina (dima, čađi, prašine i dr.) što ima za posledicu postepeno nastajanje šteta;
  - 9) zbog upotrebe nestandardnih sredstava za rad (alata, mašina uređaja, itd.) kao i nestandardnih radnih postupaka – testovi i sl.;
  - 10) štete koje su posledice profesionalnog oboljenja radnika osiguranika (elektromagnetna zračenja, genetičke promene, trovanje salmonelom...);
  - 11) iz osiguranja su isključeni regresni zahtevi fondova socijalnog osiguranja, fondova penzionog invalidskog osiguranja kao i ostalih fondova koji isplaćuju naknade po osnovu uplaćenih doprinosa;
  - 12) kada se osiguravajuća zaštita odnosi na zahteve za naknadu štete ukoliko na osnovu ugovora ili posebnog obećanja ova premašuje obim zakonske obaveze naknade;
  - 13) sopstvene štete ugovarača osiguranja ili osiguranika;
  - 14) štete koje proizilaze iz ugovora neispunjavanjem neke od ugovornih odredbi;
  - 15) kada je osiguranik znao ili mogao znati da postoje zakonski razlozi zbog kojih je obavezan da odbije izvršenje svoje delatnosti;
  - 16) naknada zbog oštećenja, uništenja ili gubljenja novca, čekova ili hartija od vrednosti ili njihovih posledica;
  - 17) šteta koje se zasnivaju na garancijama ili obećanjima datim od strane osiguranika;
  - 18) rata, primene sile od strane država ili protiv država i njihovih organa, nasilja, političkih i terorističkih organizacija, nasilja prilikom javnih okupljanja, manifestacija i skupova kao i nasilja prilikom štrajkova i otpuštanja radnika;
  - 19) terorističkih akata;
  - 20) korišćenja radioaktivnih materija osim odgovornosti za radioizotope koji se koriste u mimodopske svrhe u medicini;
  - 21) direktnih i/ili indirektnih genetičkih promena na naslednom materijalu ljudi, životinja ili biljaka;
  - 22) posredne ili direktne upotrebe azbesta ili drugih supstanci koje sadrže azbest, bez obzira na količinu;
  - 23) delovanjem elektromagnetnih polja (EMP) ili elektromagnetnih interferenci (EMI);
  - 24) direktnog ili indirektnog uticaja nuklearne energije;
  - 25) držanja ili upotrebe motornih vozila, letelica, vozila na vodi, prikolica i samohodnih radnih mašina koja podležu obaveznom osiguranju;
  - 26) štete usled gubitka elektronskih podataka;
  - 27) odštetnih zahteva za štetu na stvarima zaposlenih i zaposlenima usled zagađivanja tla i vode;
  - 28) čisto finansijskih šteta – pod kojima se podrazumevaju štete koje nisu nastale ni povredom tela ili zdravlja zaposlenog, ni oštećenjem odnosno uništenjem stvari zaposlenog i
  - 29) štete na stvarima koje je osiguranik ili osoba koja radi za njega uzeo na zajam ili u zakup.
- (1) Nastankom osiguranog slučaja osiguranika je dužan:
- 1) da obavesti osiguravača o nastupanju osiguranog slučaja kao i o podnetom zahtevu za naknadu štete najkasnije u roku od tri dana od saznanja.
  - 2) da izvesti osiguravača i onda kada zahtev za naknadu štete protiv njega bude istaknut preko suda, kada bude stavljen u pritvor, kao i kada bude poveljen postupak za obezbeđenje dokaza.
  - 3) ako je pokretnut pretrivični postupak, podignuta optužnica ili je doneta Odluka u krivičnom postupku osiguranik je dužan da o tome odmah obavesti osiguravača, pa i onda ako je već prijavio nastanak štetnog događaja. Takođe je dužan da dostavi nalaz nadležnog organa u vezi sa nastalim štetnim događajem.
  - 4) osiguranik nije ovlašćen da se bez prethodne saglasnosti osiguravača izjašnjava o zahtevu za naknadu štete a naročito da ga prizna potpuno ili delimično, niti da se u zahtevu za naknadu štete poravna, niti da izvrši isplatu, osim ako se prema činjeničnom stanju nije moglo odbiti priznanje, poravnanje odnosno isplata, a da se time ne učini očigledna nepravda. Ako je osiguranik u zabludi smatrao da postoji njegova odgovornost ili da su ispravno utvrđene činjenice, to ga neće opravdati.
  - 5) ako se ne postigne sporazum o naknadi iz osiguranja u vansudskom postupku, pa oštećeni podnese tužbu protiv osiguranika u parničnom postupku ili se na parnični postupak uputi sudu krivičnom postupku osiguranik je dužan da dostavi osiguravaču sudski poziv, tužbu kao i sve relevantne akte i sva pismena dokumenta u vezi sa štetnim događajem i zahtevom za naknadu štete kao i da vođenje spora prepusti osiguravaču.
  - 6) ako se osiguranik protivi predlogu osiguravača da se zahtev za naknadu štete reši poravnanjem, osiguravač nije dužan da plati višak naknade, kamate i troškova koji su usled toga nastali.
  - 7) u slučaju da se oštećenik sa zahtevom za naknadu štete neposredno obrati osiguravaču, osiguranik je dužan da osiguravaču pruži sve dokaze i podatke sa kojima raspolaže, a koji su neophodni za utvrđivanje odgovornosti za pričinjenu štetu i za ocenu osnovanosti zahteva, obima i visine štete.
  - 8) ukoliko se osiguranik ne pridržava obaveze iz ovog stava snosiće štetne posledice koje usled toga nastanu, osim ako bi one nastale i da se pridržavao obaveza.
- (9) Nastankom osiguranog slučaja, osiguravač je dužan:

- 1) da preduzme zajedno sa osiguranikom odbranu od neosnovanih ili preteranih zahteva za naknadu štete, i to:
    - a. ispitivanje odgovornosti osiguranika za nastalu štetu;
    - b. vođenje spora u ime osiguranika ako oštećeni ostvaruje pravo na naknadu štete u parničnom postupku;
    - c. davanje svih izjava u ime osiguranika koje smatra celishodnim za zadovoljenje ili odbranu od neosnovanog ili preteranog zahteva za naknadu štete.
  - 2) da udovolji osnovanim zahtevima za naknadu iz osiguranja
    - a. osiguravač je dužan da u roku od 14 dana isplati naknadu iz osiguranja trećem licu računajući od dana kada je utvrđena njegova obaveza i visina te obaveze.
  - 3) da nadoknadi troškove sudskog postupka
    - a. osiguravač nadoknađuje sve troškove parničnog postupka ukoliko je sam vodio spor ili je dao saglasnost osiguraniku na vođenje spora pa i onda kada zahtev za naknadu štete nije bio osnovan;
    - b. ako je parnica vođena bez znanja i saglasnosti osiguravača osiguranjem su pokriveni troškovi spora samo u granicama sume osiguranja i to ako je spor osnovano vođen i ako su troškovi opravdani;
    - c. osiguravač snosi troškove branioca u krivičnom postupku pokrenutom protiv osiguranika zbog događaja koji bi mogao imati za posledicu postavljanje zahteva za naknadu iz osiguranja po osnovu odgovornosti pokrivena osiguranjem, i to samo izuzetno, ako je upoznat sa iskazom branioca i prihvatio da snosi troškove. Troškove krivičnog postupka, kao i troškove zastupanja oštećenog, osiguravač ne nadoknađuje;
    - d. kada izvrši svoju obavezu isplatom sume osiguranja i odgovarajućeg dela troškova osiguravač se oslobađa daljih davanja na ime naknade troškova po jednom osiguranom slučaju.
  - (10) Isplatom naknade iz osiguranja na osiguravača prelaze sva prava na regres prema licu (osim ugovarača osiguranja i osiguranika) koje je po ma kom osnovu odgovorno za štetu do visine isplaćene naknade iz osiguranja.
  - (11) Osiguranje se zaključuje na sumu osiguranja „na prvi rizik“ u skladu sa članom 7., stavom (2), tačkom 2. Uslova.
  - (12) Na sve ostalo što nije definisano ovom klauzulom primenjuju se odgovarajuće odredbe Uslova.
  - (13) Ova klauzula stupa na snagu danom donošenja i primenjuje se na sve ugovore o osiguranju (polise) zaključene počev od 1.5.2018. u kojima je ugovorena njena primena.
- Klauzula GOS MSP – Kombinovano osiguranje pokretne tehnike (uređaja, aparata i instrumenata)**
- (1) Ova klauzula može se ugovoriti ugovorom o osiguranju (polisom) zaključenim u skladu sa Posebnim uslovima za kombinovano osiguranje malih i srednjih preduzeća (MSP) i ustanova (u daljem tekstu: Uslovi) ako je plaćena dodatna premija za osiguranje po ovoj klauzuli, u kom slučaju ova klauzula zajedno sa Uslovima čini sastavni deo ugovora o osiguranju (polise).
  - (2) Ova klauzula može se ugovoriti samostalno bez obaveze ugovaranja osnovnog rizika požara i nekih drugih opasnosti predviđene odredbom čl. 4. st. 1. Tačka 1) Uslova.
  - (3) Predmet osiguranja u skladu sa ovom klauzulom su uređaji, aparati i instrumenti (pokretna tehnika) koji se u korišćenju prenose na mesta izvršavanja rada, npr. za merenje, kontrolu, dijagnostiku, snimanja, analize i drugo, a koji nisu ugrađeni i ne čine sastavni deo sredstva kojim se prenose (motornog vozila, plovila ili letelice).
  - (4) Predmet osiguranja mogu biti i prenosivi izvori i pretvarači energije koji služe za napajanje osiguranih prenosivih uređaja, aparata i instrumenata ili u druge svrhe.
  - (5) Osigurani su samo oni predmeti osiguranja koji su u vlasništvu MSP/ ustanove ili u zakupu (lizingu) MSP/ ustanove, pri čemu mora da postoji ugovor o zakupu (lizingu) sa vlasnikom (lizing kućom) koji je na snazi na dan nastanka osiguranog slučaja, i označeni su u polisi.
  - (6) Ne mogu biti predmet osiguranja, čak ni kada je njihova vrednost sadržana u vrednosti osiguranih stvari iz tačke (3) ovog člana:
    - 1) stvari koje služe kao alat za obradu (sečiva, burgije, kalupi, krune alata za bušenje i sl.);
    - 2) delovi uređaja koji tokom upotrebe dolaze u neposredan dodir sa materijalom odnosno predmetom rada i stoga su izloženi bržem trošenju od osiguranog predmeta u celini;
    - 3) delovi uređaja predviđeni za višekratnu zamenu u toku radnog veka uređaja: filteri, obloge, savitljive cevi, remenje, četke, oplata (gumena, tekstilna i druga), zaptivke, termoizolacija, prenosivi provodnici (kablovi), lanci, užad, transmisione trake, sijalice, elektronske cevi i sl.;
    - 4) sigurnosni elementi aparata, sa jednokratnim dejstvom;
    - 5) eksploatacioni materijal (gorivo, mazivo, rashladna sredstva, hemikalije, sredstva za čišćenje i sl.);
    - 6) katalizatori;
    - 7) mobilni telefoni, osim ukoliko se drugačije ne ugovori.
  - (7) Osiguranje pokriva štetu od uništenja, oštećenja ili nestanka osigurane stvari kada se na njoj ostvari osigurani slučaj:
    - 1) za vreme prevoza, prenosa ili zadržavanja na kopnu, vodi i vazduhu od bilo koje opasnosti, osim opasnosti koje su isključene ovom klauzulom;
    - 2) za vreme upotrebe i za vreme uskladištenja od opasnosti:
      1. požara, eksplozije, udara groma, udara letelice, udara sopstvenog motornog vozila, sopstvene

- pokretne radne mašine u građevinski objekat, manifestacija i demonstracija u skladu sa članom 4, stav 1, tačka 1 Uslova;
2. izliva vode iz instalacija, gde se pod izlivanjem vode, u smislu ove klauzule, podrazumeva sledeće:
    - a. neočekivano izlivanje vode ili pare iz vodovodnih, odvodnih (kanalizacionih) i toplovodnih instalacija koje pripadaju osiguranom građevinskom objektu, kao i iz uređaja za grejanje toplom vodom (parnog grejanja) i drugih uređaja i aparata koji su priključeni na vodovodne i odvodne instalacije u objektu, nastalo zbog oštećenja ili zagušenja (loma, oštećenja ili otkazivanja) tih instalacija, uređaja i aparata. Pod pripadajućim instalacijama podrazumevaju se instalacije u osiguranom objektu do njihovog priključivanja na spoljnu mrežu (npr. šaht, hidrofor, podstanica za toplu vodu i sl.);
    - b. neočekivani izliv vode ili pare iz instalacija koje pripadaju zajedničkim prostorijama zgrade u kojoj se nalazi osigurani građevinski objekat;
  3. grada, gde se pod grada podrazumevaju štete koje grad prouzrokuje svojim udarom, kao i štete od prodiranja grada i kiše kroz otvore nastale od udara grada.
  4. oluje, gde se pod olujom smatra olujni vetar brzine 60 km/h ili više. Štete od olujnog vetra obuhvaćene su osiguranjem ako su mehanička oštećenja ili uništenja osiguranih objekata prouzrokovana neposrednim dejstvom oluje ili direktnim udarom oborenih ili olujom nošenih predmeta. U slučaju sumnje, osiguranik mora dokazati brzinu vetra izveštajem hidrometeorološke službe.
  5. poplave, bujice i visoke vode, gde se:
    - a. poplavom, u smislu ove klauzule, smatra neočekivano stihijsko plavljenje terena od stalnih voda (reka, jezera, mora i dr.) usled izlivanja vode iz korita ili provale odbrambenog nasipa ili brane, izlivanje vode usled vanredno visoke plime i talasa na moru i jezerima neuobičajene jačine, kao i od nadolaženja vode iz veštačkih jezera. Poplavom se smatra i neočekivano plavljenje terena usled naglog obrazovanja velike količine vodene mase kao posledice provale oblaka;
    - b. bujicom, u smislu ove klauzule, smatra neočekivano stihijsko plavljenje terena vodenom masom koja se obrazuje na nizbrdnim terenima usled jakih atmosferskih padavina i sliva ulicama i putevima;
    - c. visokom vodom smatra izuzetna pojava neuobičajenog porasta vodostaja i/ili podzemna voda kao posledica visoke vode. Obaveza osiguravača za štete od visoke vode i podzemne vode kao njene posledice počinje sa porastom visoke vode iznad unapred utvrđenih mesečnih kota vodostaja ili potoka izmerenih prema najbliže postavljenom pokazivaču vodostaja. Za svaki pojedini mesec normalan je najviši mesečni vodostaj za poslednjih 20 godina koji označava pokazivač vodostaja najbliži osiguranj stvari, uz isključenje izuzetno visokih vodostaja.
  6. nezgode u pogonu, pod kojima se podrazumevaju događaji koji nastanu nepredviđeno i iznenada prilikom rukovanja osiguranom stvari, odnosno prilikom korišćenja osigurane stvari, kao što su: greške u konstrukciji, materijalu i izradi, raspadanje usled centrifugalne sile, mraza, pritiska leda ili snega, neposrednog kretanja leda, natpritiska i potpritiska (implozija), otkaza (zastoja) uređaja za zaštitu ili regulaciju, nespretnosti, nehata ili zle namere radnika ili nekog drugog lica, pada osigurane stvari, udara ili upadanja stranog dela u osiguranu stvar, zaglave u toku bušenja u bušotinama.
  7. nestanka ili oštećenja u izvršenoj provalnoj krađi i razbojništvu, gde se:
    - a. pod provalnom krađom smatra krađa čiji izvršilac:
      - provali u prostorije u kojima se nalaze osigurane stvari (mesto osiguranja) razbijanjem ili obijanjem vrata i prozora ili provaljivanjem tavanice, zidova i podova;
      - otvori mesta osiguranja lažnim ključem ili nekim drugim sredstvom koje nije namenjeno za redovno otvaranje, čime je ostavljen trag kojim se pouzdano može utvrditi provala u smislu krivičnog dokaza;
      - provali ili obije zaključano smestište u mestu osiguranja u kome se nalaze osigurane stvari, ako je do smestišta došao na jedan od načina koji je po odredbama ovog člana okvalifikovan kao provalna krađa;
      - uđe u mesto osiguranja kroz otvor koji nije za to određen, savlađujući prepreke koje onemogućavaju ulazak;
      - otvori mesto osiguranja ili smestište pravim ključem ili njegovim duplikatom ako je do ključa došao jednom od radnji navedenih u podtačkama a, b. i c. ove tačke, odnosno razbojništvom ili prevarom maloletnog člana domaćinstva;
    - b. razbojništvom smatra oduzimanje osigurane stvari upotrebom sile (ugrožavanje sa opasnošću po život i zdravlje) protiv osiguranika ili njegovih pripadnika ili pod pretnjom da će se neposredno napasti život ili telo ovih lica. Takođe, smatra se da postoji upotreba sile i kada su upotrebljena sredstva za onemogućavanje otpora.

8. Osiguranjem su pokrivena šteta na osiguranoj stvari koje nastanu prilikom: gašenja požara na objektu u kome se nalazi osigurana stvar, ukazivanja pomoći i spasavanja, raščišćavanja i rušenja u vezi sa osiguranim slučajem, odnosno prilikom osiguranikovog preduzimanja mera za otklanjanje i smanjenje štete.
- (8) Osiguranje koje je zaključeno u skladu sa ovom klauzulom važi samo na teritoriji Republike Srbije.
- (9) Osiguranjem koje je zaključeno po ovoj klauzuli nisu pokrivena šteta na osiguranoj stvari pričinjena usled:
- 1) nedostataka (grešaka) koji su postojali u trenutku zaključenja osiguranja, a koji su bili ili morali biti poznati osiguraniku;
  - 2) trajnih hemijskih, termičkih, atmosferskih, mehaničkih i drugih uticaja, uslova smeštaja i rada (oksidacija, starenje, korozija, zračenje, prekomerne vibracije i sl.);
  - 3) trošenja, habanja, abrazije, erozije, kavitacije i dr.;
  - 4) prenapetosti ili preopterećenja mašina, mašinskih i električnih uređaja, aparata i instalacija preko granica njihovih projektovanih parametara;
  - 5) stavljanja u pogon pre konačne opravke;
  - 6) povrede zakonskih i tehničkih propisa, zaštitnih mera, kao i uputstava o tehničkoj eksploataciji osiguranih stvari.
- (10) Osiguranje takođe ne pokriva:
- 1) posredne štete u vezi sa nastalim osiguranim slučajem (gubitak zarade, dangube, kazne i sl.);
  - 2) štete za koje po zakonskim propisima ili po ugovoru odgovara proizvođač ili isporučilac stvari. Ukoliko proizvođač odnosno isporučilac osporava odgovornost, a šteta je uzrokovana jednim od rizika iz stava (7) ove klauzule, osiguravač će nadoknaditi štetu osiguraniku, a potom će stupiti do iznosa isplaćene naknade u sva prava osiguranika prema proizvođaču odnosno isporučiocu;
  - 3) neovlašćeno odnošenje osigurane stvari sa mesta gde se nalazila, gubitka nastalog zato što je stvar zaboravljena ili je namerno bila izložena običnoj krađi;
  - 4) otuđenje usled provalne ili obične krađe osigurane stvari koja se nalazila u kolima ili na otvorenom mestu.
- (11) Ukoliko nije drugačije ugovoreno, pri utvrđivanju naknade iz osiguranja njen iznos se umanjuje za 5% odbitne franšize, a iznos franšize se definiše na polisi (samopridržaj osiguranika), kod svake štete.
- (12) Za vreme prevoza i prenosa osiguranje počinje od trenutka kada se osigurane stvari udalje sa mesta na kome su se do tada nalazile, a završava se u trenutku kada se dopreme na mesto na koje su upućene.
- (13) Za osiguranje od opasnosti poplave, bujice i visoke vode primenjuje se pričekni rok (karenca) u trajanju od 21 dana. Ova odredba se ne primenjuje kod polisa obnove, ukoliko je u prethodnom periodu bio ugovoren ova rizik, osim ukoliko se drugačije ne ugovori.
- (14) Osiguranje se može zaključiti na sumu osiguranja, u skladu sa članom 7., stavom (2), tačkom 1. Uslova.
- (15) Na sve ostalo što nije definisano ovom klauzulom primenjuju se odgovarajuće odredbe Uslova, Klauzula GOS MSP – Lom mašina, aparata i uređaja i ugrađene instalacije i opreme, Klauzula GOS MSP – Provalna krađa i razbojništvo, Klauzula GOS MSP – Izliv vode iz instalacija, Klauzula GOS MSP – Oluja i grad, Klauzula GOS MSP – Poplava, bujica i visoke vode.
- (16) Ova klauzula stupa na snagu danom donošenja i primenjuje se na sve ugovore o osiguranju (polise) zaključene počev od 1.5.2018. u kojima je ugovorena njena primena.

#### **Klauzula GOS MSP – Udar poznatog motornog vozila**

- (1) Ova klauzula može se ugovoriti ugovorom o osiguranju (polisom) zaključenim u skladu sa Posebnim uslovima za kombinovano osiguranje malih i srednjih preduzeća (MSP) i ustanova (u daljem tekstu: Uslovi) ako je plaćena dodatna premija za osiguranje po ovoj klauzuli, u kom slučaju ova klauzula zajedno sa Uslovima čini sastavni deo ugovora o osiguranju (polise).
- (2) Osiguranu opasnost predstavlja šteta nastala udarom poznatog motornog vozila u predmet osiguranja, definisana stavom (3) Klauzule. Pod poznatim motornim vozilom se podrazumeva motorno vozilo čija su marka, registarski broj, šasija i vlasnik poznati na osnovu zapisnika policije.
- (3) Predmet osiguranja po ovoj klauzuli mogu biti:
- 1) građevinski objekti (lokali, kancelarije ili drugi poslovni objekti) koji služe isključivo za obavljanje registrovane delatnosti MSP i ustanove. Ukoliko je građevinski objekat (lokal, stan ili kancelarija) sastavni deo građevinskog objekta (zgrade) sa više drugih građevinskih celina (stanova, lokala, kancelarija i sl.) različitih vlasnika, predmet osiguranja je i idealni deo zajedničkih prostorija;
  - 2) ugrađene instalacije i ugrađena oprema u osnovnu građevinsku kategoriju: elektro, PTT, vodovodne, kanalizacione, grejne, interfonске instalacije i instalacije za video nadzor, kotlovi za zagrevanje i kaljeve peći, bojleri i sanitarni uređaji.
- (4) Osiguranjem su obuhvaćene štete i na drugim osiguranim stvarima, opremi i zalihama unutar objekta, nastale kao posledica rušenja građevinskog objekta ili dela objekta uzrokovanog udarom motornog vozila.
- (5) Isključene su štete nastale na predmetu osiguranja ukoliko nije poznat počinitelj odnosno vlasnik motornog vozila ili vozilo kojim je lice načinilo štetu, i ukoliko je vlasnik vozila osiguranik.
- (6) Prilikom utvrđivanje štete nastale na predmetu osiguranja od opasnosti definisane stavom (3) osiguranik je dužan da dostavi sledeće:
- 1) policijski zapisnik iz kojeg se može utvrditi identitet počinioca ili
  - 2) potpisan zapisnik između osiguranika i uzročnika štete sa navedenim svim elementima štete i fotokopijom saobraćajne dozvole, vozačke dozvole i lične karte.
- (7) Naknada štete iz osiguranja zaključenog u skladu sa ovom klauzulom ne može se kumulirati sa naknadom štete po osnovu obaveznog osiguranja motornog vozila od

autoodgovornosti po polisi osiguranja kojom je osigurano vozilo koje je uzrokovalo štetu. U slučaju da osiguranik ima pravo na naknadu štete i po osnovu polise osiguranja zaključene u skladu sa ovom klauzulom i po osnovu polise obaveznog osiguranja od autoodgovornosti vozila koje je uzrokovalo štetu, osiguranik može naplatiti štetu po polisi osiguranja ugovorenoj u skladu sa ovom klauzulom samo ukoliko ne bude mogao da ostvari naknadu štete po polisi obaveznog osiguranja od autoodgovornosti vozila koje je uzrokovalo štetu.

- (8) Isplatom naknade iz osiguranja u skladu sa ovom klauzulom na osiguravača prelaze sva prava regresiranja prema licu odgovornom za štetu, ali do iznosa isplaćene naknade iz osiguranja.
  - (9) Osiguranje se zaključuje na sumu osiguranja „na prvi rizik“ u skladu sa članom 7., stavom (2), tačkom 2. Uslova.
  - (10) Na sve ostalo što nije definisano ovom klauzulom primenjuju se odgovarajuće odredbe Uslova.
  - (11) Ova klauzula stupa na snagu danom donošenja i primenjuje se na sve ugovore o osiguranju (polise) zaključene počev od 1.5.2018. u kojima je ugovorena njena primena.
-